

13. 12. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Elektronický podpis ve světle eIDAS

Dne 1. července letošního roku nabylo účinnosti nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „Nařízení eIDAS“), jehož cílem je budování důvěryhodnosti on-line prostředí, které má pro hospodářský a sociální rozvoj klíčový význam.

DBK PARTNERS®
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Jak se deklaruje v preambuli Nařízení eIDAS, má toto zvýšit důvěryhodnost elektronických transakcí na vnitřním trhu tím, že poskytne společný základ pro bezpečnou elektronickou komunikaci mezi občany, podniky, orgány veřejné moci, čímž posílí efektivnost veřejných a soukromých on-line služeb, elektronického podnikání a elektronického obchodu v Unii. V návaznosti na toto Nařízení eIDAS, které je přímo aplikovatelné v členských státech, byl přijat a dne 19. září letošního roku zveřejněn ve Sbírce zákonů zákon č. [297/2016](#) Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, s účinností ode dne publikace (dále jen „**Zákon**“). Tímto Zákonem byl mimo jiné derogován zákon č. [227/2000](#) Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), který obsahoval právní úpravu institutu elektronického podpisu a jeho užívání v České republice.

Problematika elektronického podpisu je evergreenem. S rozvojem technologií a způsobů komunikace se zvyšuje potřeba i elektronické kontraktace. V rámci obchodních případů, se kterými se setkáváme, pozorujeme, že kontrahenti nijak netouží po náročných a rigidních pravidlech, aprobujících elektronickou komunikaci v závislosti na užití toho kterého typu elektronického podpisu. Dané pak vede k obecné nejistotě ohledně zachování písemné formy v případě prosté emailové komunikace, resp. někdy i vyvolání právních účinků vůbec. Domníváme se, že ani unijní unifikovaná úprava v podobě Nařízení eIDAS tuto nejistotu neodstraňuje.

(Nový) občanský zákoník, který měl být moderním kodexem, odrážejícím potřeby společnosti 21. století, se otázce elektronické kontraktace věnuje velmi střídmě. Zachování písemné formy při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky, podmiňuje zachycením obsahu daného jednání a dále i určení jednající osoby. Pokud první podmínka je splněna v zásadě vždy, požadavek identifikace jednajícího je podrobován kritice. Samotná podmínka identifikace jednajícího je samozřejmě zcela legitimní. Spornost však nastává v tom, zda má jít o formální identifikaci ve smyslu uvedení identifikačních údajů jednajícího (jméno a příjmení nebo osobní číslo), kdy není ze samotné identifikace bez dalšího seznatelné, zda jednala skutečně osoba, která byla takto označena, anebo zda má jít právě o zaručenou identifikaci jednající osoby (tj. pouze užitím elektronického podpisu, aprobovaného právem). V tomto smyslu se domníváme, že setrvání na zaručenosti identifikace jednajícího je pokřivení relace hmotného a procesního práva. Dosavadní

soudní praxe trvala na zaručené identifikaci, kdy zejména pro zachování písemné formy vyžadovala tzv. zaručený elektronický podpis (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 30 Cdo 1230/2007, nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 3210/2007). Počáteční absenci zaručeného elektronického podpisu u právního jednání v elektronické podobě tak soudy sankcionovaly neplatností daného jednání. Máme za to, že tento přístup není namístě. Pokud vyjdeme z ustanovení § 562 odst. 1 občanského zákoníku, pak již uvedená podmínka určení jednajících osoby není dále rozšířena o zaručenost tohoto určení. Otázka zaručenosti je tedy přenesena až do roviny důkazní, kdy ta či ona strana případného sporu o platnost jednání v elektronické podobě bude povinna k tvrzení a k předložení důkazů. Teprve (ne)unesení důkazního břemene může být důvodem pro (ne)platnost právního jednání v elektronické podobě. Jistým korektivem uvedené úvahy je ustanovení § 561 odst. 1 in fine občanského zákoníku, dle kterého platí, že jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat. Tímto jiným právním předpisem byl zákon č. č. [227/2000](#) Sb., o elektronickém podpisu, a s účinností od 19. září výše uvedený Zákon, resp. Nařízení eIDAS.

Nařízení eIDAS vymezuje tři typy elektronických podpisů: (a) elektronický podpis, kterým jsou data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena, a která podepisující osoba používá k podepsání, (b) zaručený elektronický podpis, kterým je elektronický podpis, který splňuje požadavky stanovené v článku 26, (c) kvalifikovaný elektronický podpis, kterým je zaručený elektronický podpis, který je vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a který je založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy. Právní účinky jednotlivých typů elektronických podpisů jsou dány v čl. 25 Nařízení eIDAS. Ten mimo jiné stanoví, že elektronickému podpisu nesmějí být upírány právní účinky a nesmí být odmítán jako důkaz v soudním a správním řízení pouze z toho důvodu, že má elektronickou podobu nebo že nesplňuje požadavky na kvalifikované elektronické podpisy. Pokud pak jde o kvalifikovaný elektronický podpis, ten má právní účinek rovnocenný vlastnoručnímu podpisu. Na tomto místě si dovoluujeme poukázat na to, že bude velmi podstatné, jak se k danému článku postaví soudní praxe. S ohledem na dosavadní rigidní přístup lze očekávat, že bude nastolen interpretační směr omezující rovnocennost vlastnoručního podpisu toliko pro kvalifikovaný elektronický podpis, a prostý elektronický podpis nebude mít právní účinky vlastnoručního podpisu bez ohledu na to, zda bude v rámci soudního řízení prokázáno, že elektronické právní jednání učinila osoba, jejíž iniciály jsou uvedeny na daném jednání. Máme za to, že takový výklad není souladný s účelem normy, vyvěrající z daného článku a zejména s deklarací o nemožnosti upírání právních účinků prostému elektronickému podpisu. Domníváme se tedy, že i prostý elektronický podpis může mít účinky vlastnoručního podpisu, bude-li uneseno důkazní břemeno o tom, že jednání bylo učiněno osobou, identifikovanou v daném elektronickém právním jednání.

V tomto ohledu Zákon dále stanoví požadavky na podepisování elektronických dokumentů v závislosti na jednajícím osobě a adresátu. Tak např. dle ustanovení § 5 Zákona platí, že k podepisování elektronickým podpisem lze použít pouze kvalifikovaný elektronický podpis, podepisuje-li elektronický dokument, kterým právně jedná stát či další obdobné subjekty (obec, právnická osoba zřízená státem apod.). Pokud jde ale o jednání soukromoprávní mezi osobami, které nevykonávají žádnou veřejnou funkci, pak k podepisování elektronickým podpisem lze použít jak zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, tak jiný typ elektronického podpisu. Za tento jiný typ elektronického podpisu lze ve smyslu Nařízení eIDAS považovat právě onen prostý elektronický podpis, jemuž nesmí být upřen právní účinek.

S ohledem na vše výše uvedené tedy shrnujeme, že moderní doba si žádá i moderní přístup, spočívající zejména v odstranění formálních požadavků na elektronickou kontraktaci. Současně se domníváme, že prvním krokem k tomuto cíli by mělo být připuštění výkladu, že i prostý elektronický podpis má účinky podpisu, který je vyžadován pro písemné právní jednání, a že zaručenost

identifikace jednajícího je otázkou unesení důkazního břemene.

Mgr. Michaela Prunner,
spolupracující advokát

Mgr. Konstantin Lavrushin,
spolupracující advokát

[DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Parku 2323/14
148 00 Praha 4

Tel.: +420 244 912 463
Fax: +420 244 912 803
e-mail: ak@dbkp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)

- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)